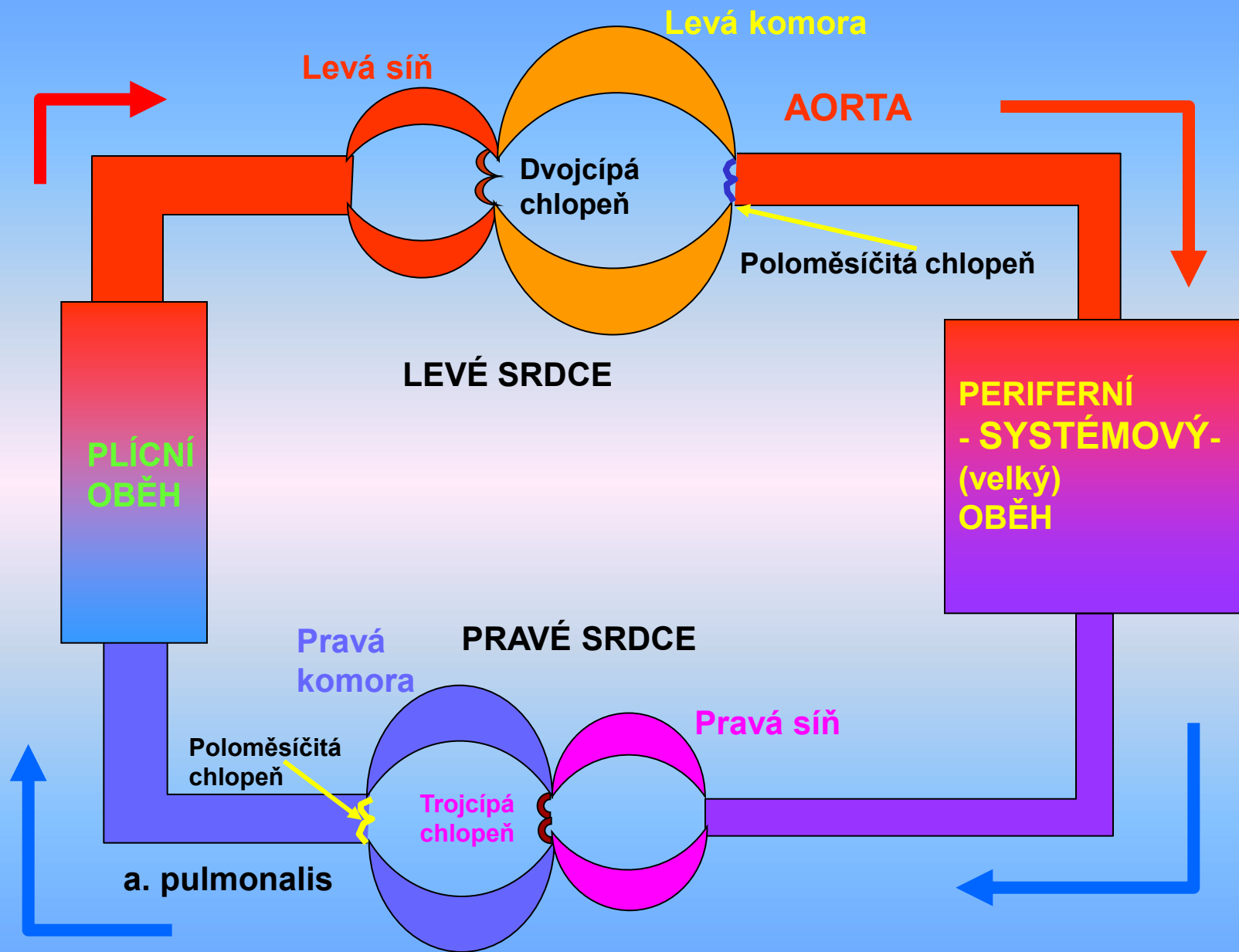

BIOLOGIE
A
ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI
SRDEČNÍHO
SVALU

**KREV JE
NESTLAČITELNÁ**

SRDEČNÍ SVAL = MYOKARD = TYP SARKOMERICKÉ SVALOVINY

SRDCE = DUTINOVÝ SVAL (4 PRACOVNÍ DUTINY). 2 SÍNĚ, 2 KOMORY

SRDCE SE RYTMYCKY SMRŠŤUJE (KONTRAHUJE) A OCHABUJE. (RELAXUJE). KONTRAKCE A RELAXACE SE PRAVIDELNĚ STŘÍDAJÍ.

KREV SRDCEM PROTÉKÁ JEDNOSMĚRNĚ

JEDNOSMĚRNOST TOKU KRVEM JE ZAJIŠTĚNA CHLOPENNÍM APARÁTEM

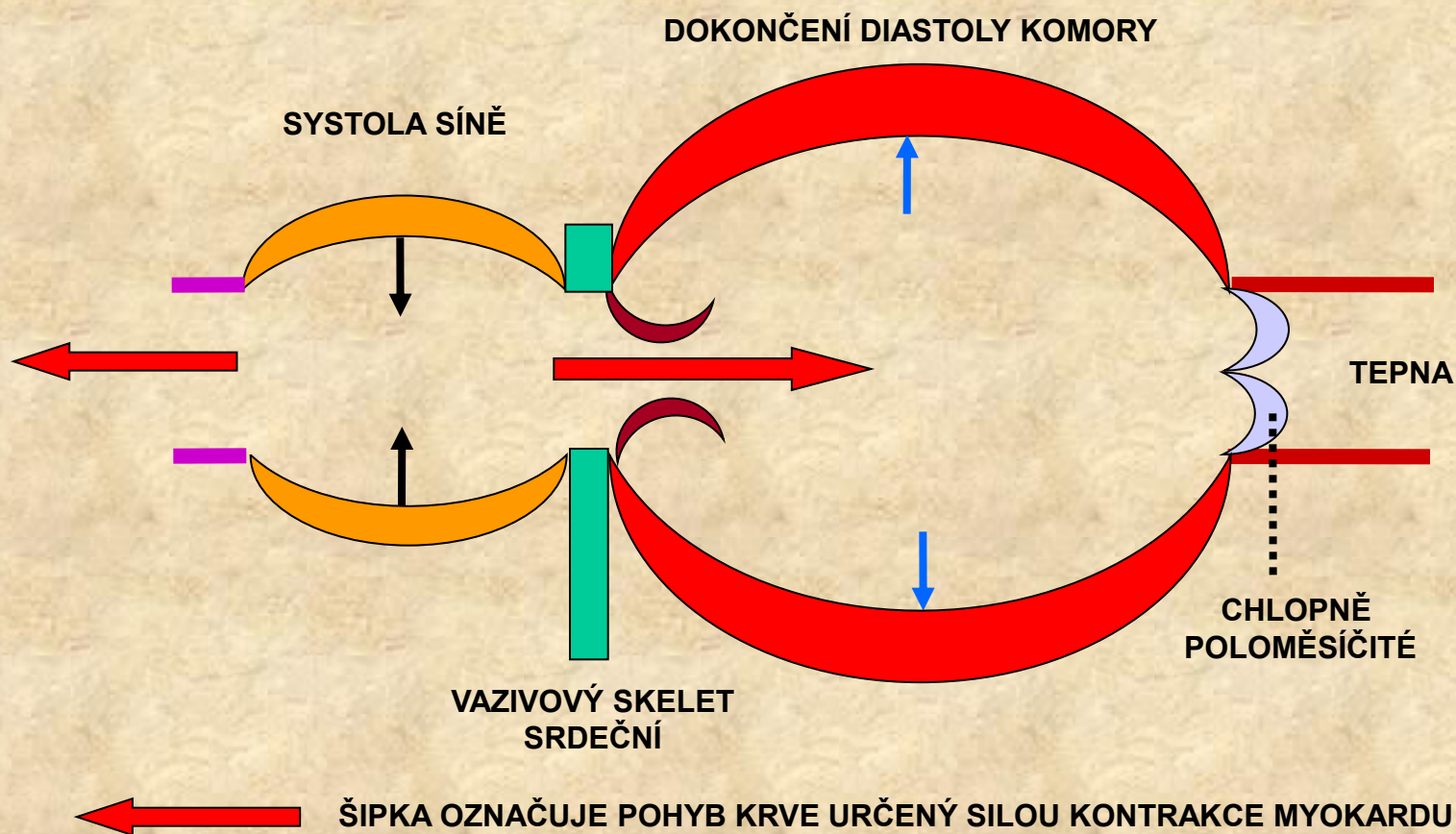
NA SRDEČNÍ DUTINĚ (SÍNĚ, KOMOŘE) JE VTOKOVÉ A VÝTOKOVÉ ÚSTÍ

SÍNĚ JSOU CHLOPNĚMI OPATŘENY JEN NA VÝTOKOVÉM ÚSTÍ. KOMORY MAJÍ CHLOPNĚ NA VTOKOVÉM (CÍPATÉ) I VÝTOKOVÉM ÚSTÍ (POLOMĚSÍČITÉ)

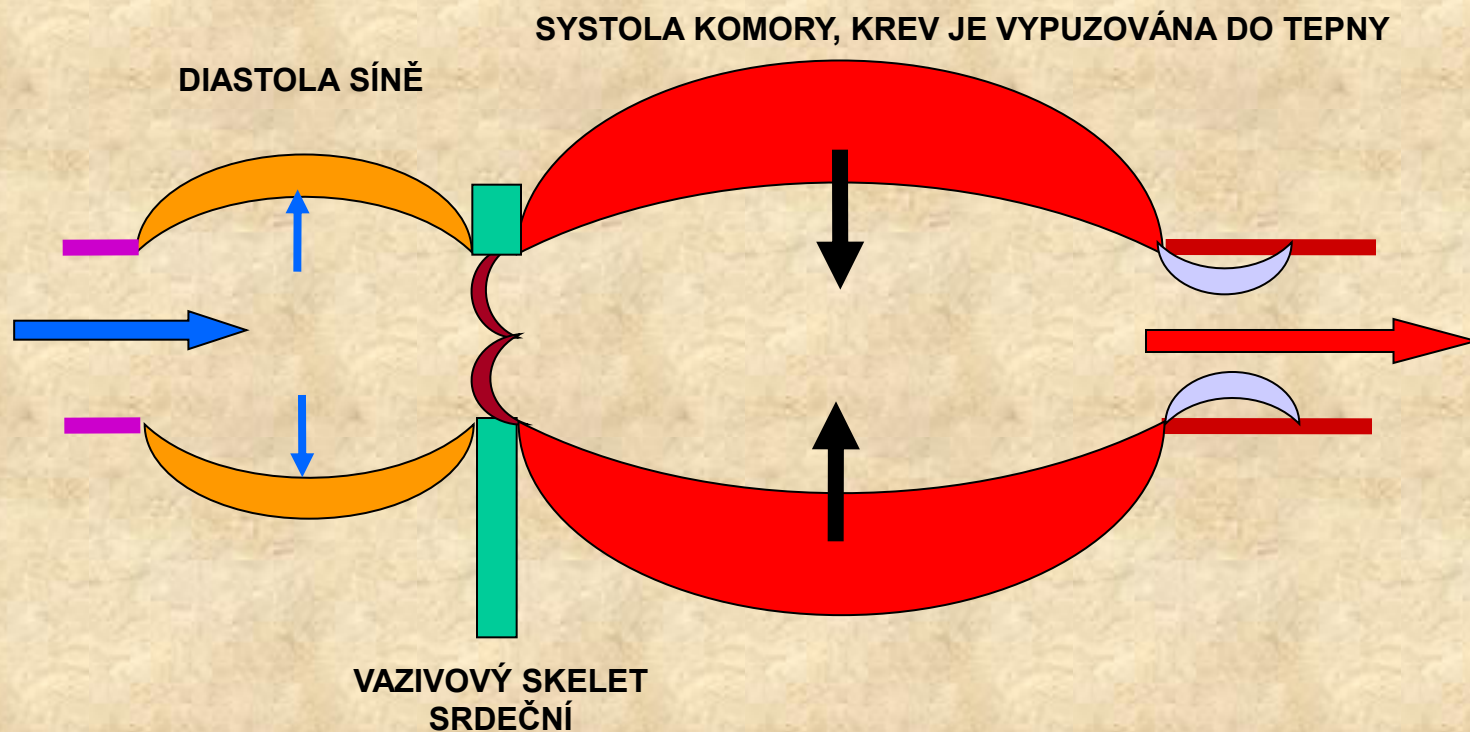
DĚJE SPOJENÉ S PLNĚNÍM SRDEČNÍ DUTINY = DIASTOLA
DĚJE SPOJENÉ S VYPUZOVÁNÍM KRVE = SYSTOLA

DIASTOLA JE DĚJ PASIVNÍ (NEDOCHÁZÍ K NASÁVÁNÍ KRVE)
SYSTOLA JE DĚJ AKTIVNÍ = SILOU KONTRAKCE VLÁKEN MYOKARDU
ROSTE V SRDEČNÍ DUTINĚ TLAK A KREV JE ZE SRDEČNÍ DUTINY
VYPUZOVÁNA

OBA PROCESY, SYSTOLA A DIASTOLA, JSOU NA SRDEČNÍCH
DUTINÁCH SYNCHRONYZOVÁNY. NEJPRVE SE KONTRAHUJÍ SÍNĚ
A NÁSLEDOVNĚ KOMORY

PŘI SYSTOLE SÍNĚ SE KREV TLAKEM PŘESOUVÁ DO KOMORY. KROMĚ TOHO (NEPŘÍTOMNOST CHLOPNĚ NA VTOKOVÉ ČÁSTI PŘEDSÍNĚ) SE MŮŽE URČITÁ PORCE KRVE VRACET DO ŽIL PŘED SRDCEM.

- ŠIPKA OZNAČUJE POHYB KRVE URČENÝ SILOU KONTRAKCE MYOKARDU
- PASIVNÍ PŘÍTOK KRVE ZE ŽIL DO SÍNĚ (ZAČÁTEK DIASTOLY SÍNĚ)

Ačkoliv myokard i kosterní sval reprezentují sarkomerickou svalovinu, existují mezi oběma prototypy význačné rozdíly, jejichž porovnání umožňuje specifickým vlastnostem myokardu porozumět. Nejdůležitější rozdíly jsou:

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

Svazek paralelně probíhajících válcovitých mnohojaderných vláken

MYOKARD

Mnohojaderná větvičí se vlákna, různé délky a tloušťky, formující stěnu srdečních dutin

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

Vlákná jsou navzájem
velmi dobře elektricky
izolována

MYOKARD

Vlákná, buňky, navzájem
velmi dobře elektricky
komunikují (nizkoodporové
můstky, gap junctions)

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

Tvar vláken monotóní,
liší se jen tloušťkou a
tvarem

MYOKARD

Značná polymorfie
(heterogenita) ve tvaru vláken
(buněk)

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

**Systém
transversálních tubulů
a terminálních
cisteren
formuje triady**

MYOKARD

**Vztah T-tubulů a depositních
částí sarkoplasmatického
retikula je nepravidelný. Triády
chybí.**

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

Sarkomerický sval.
Délka sarkomery 2.2 μm

MYOKARD

Sarkomerický sval. Délka
sarkomery v klidu 1.8 μm .

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

Bohatší SR než v
myokardu

MYOKARD

Chudší SR než v
kosterním svalu

SR = sarkoplazmatické retikulum

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

DHP-receptory T-tubulů
jsou spojeny spanning
proteinem s
ryadinovými receptory
TC SR

MYOKARD

Mezi membránou T-tubulu
a membránou SR je
mezera.

MORFOLOGICKÉ ROZDÍLY

KOSTERNÍ SVAL

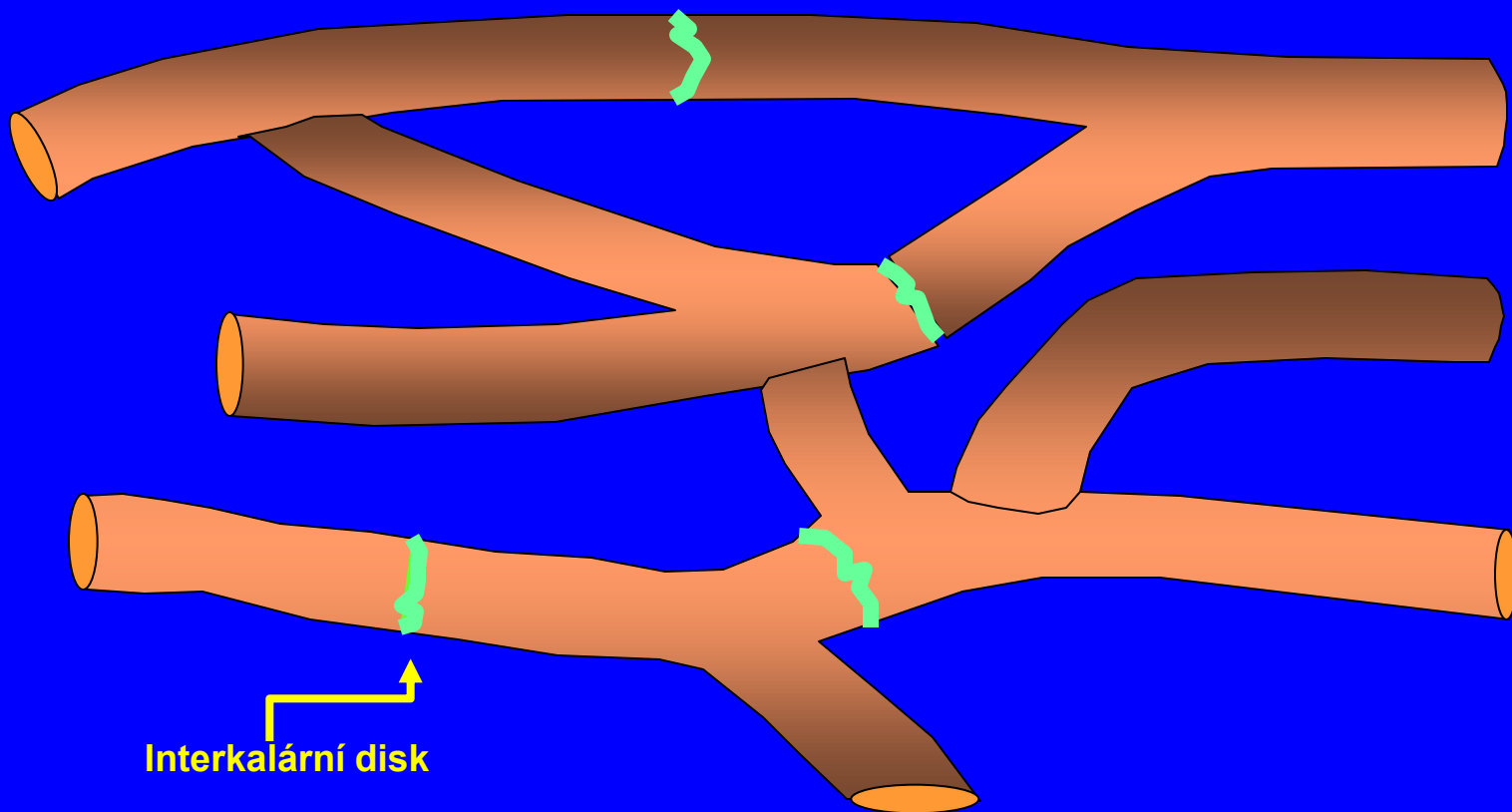
Svazek navzájem elektricky izolovaných vláken je spojen zpravidla na obou stranách do vazivové struktury: šlacha, aponeuroza. Výjimkou jsou svěrače a kruhové svaly (oční a ústní).

MYOKARD

Jednotlivá vlákna se větví a spojují se na čele tzv. interkalárními disky. Ty zajišťují jednak mechanickou pevnost, jednak obsahují vysokou koncentraci GJ.

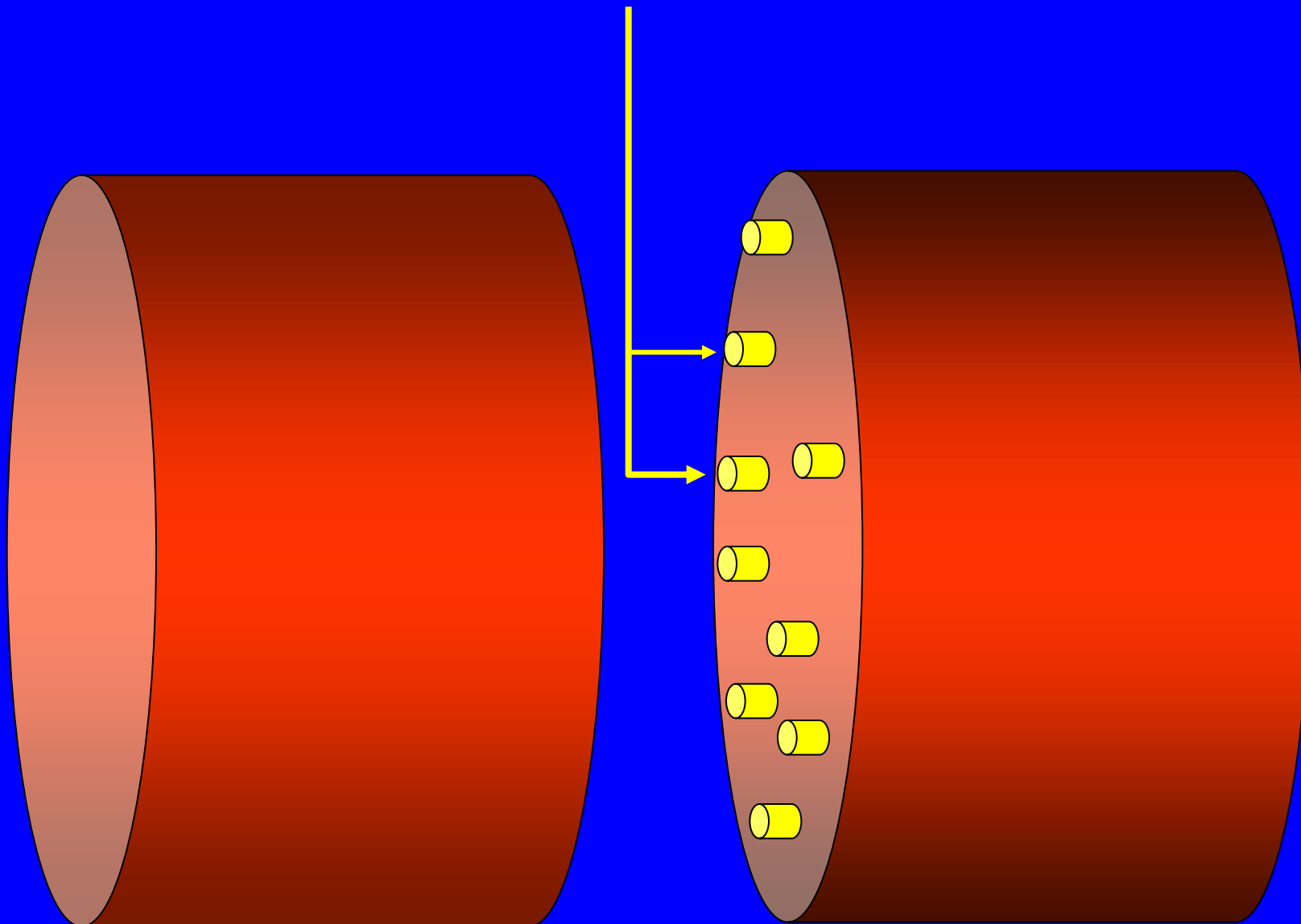
Zjednodušené schéma vztahů vláken formujících srdeční sval

Větvící se vlákna myokardu

Interkalární disk

NÍZKODPOROVÉ MŮSTKY = GAP JUNCTIONS

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

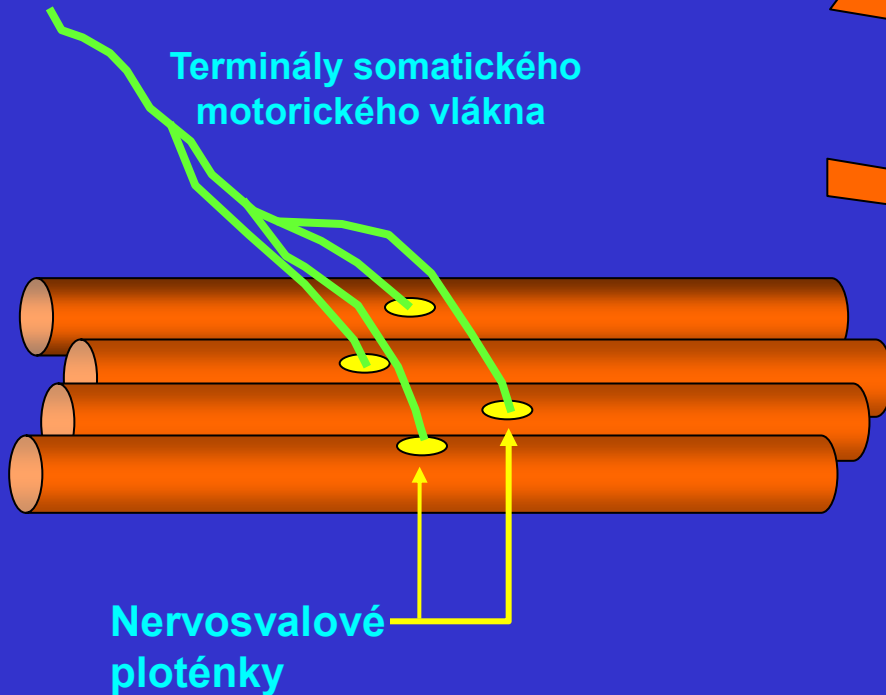
7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

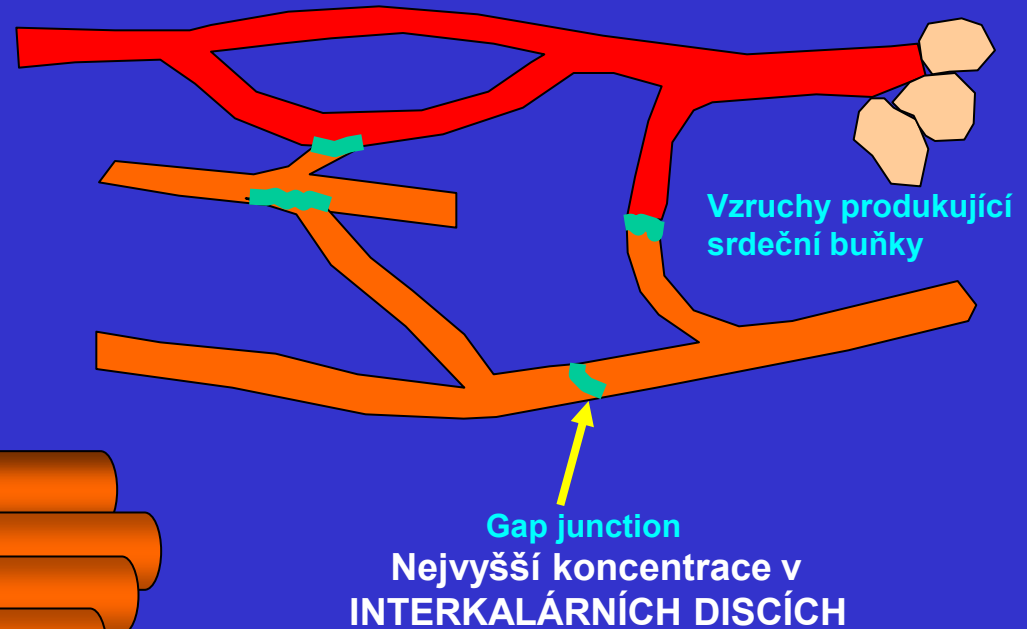
9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

Diference v zahájení elektrické aktivity

SVAZEK 4 VLÁKEN KOSTERNÍHO SVALU

V srdci vznikají vzruchy (akční napětí) ve specializovaných buňkách (pacemakerových) a šíří se na ostatní vlákna. Po vláknech vzruch putuje z jednoho na další vlákna. Tuto vlastnost umožňuje dobrý elektrický kontakt prakticky všech srdečních buněk. V idealizovaném případě to znamená, že můžeme myokard podráždit v určitém místě, a pokud vyvoláme AN, to se rozšíří na celý myokard (resp. srdce), který reaguje kontrakcí. Toto chování označujeme jako zákon: „vše nebo nic“

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

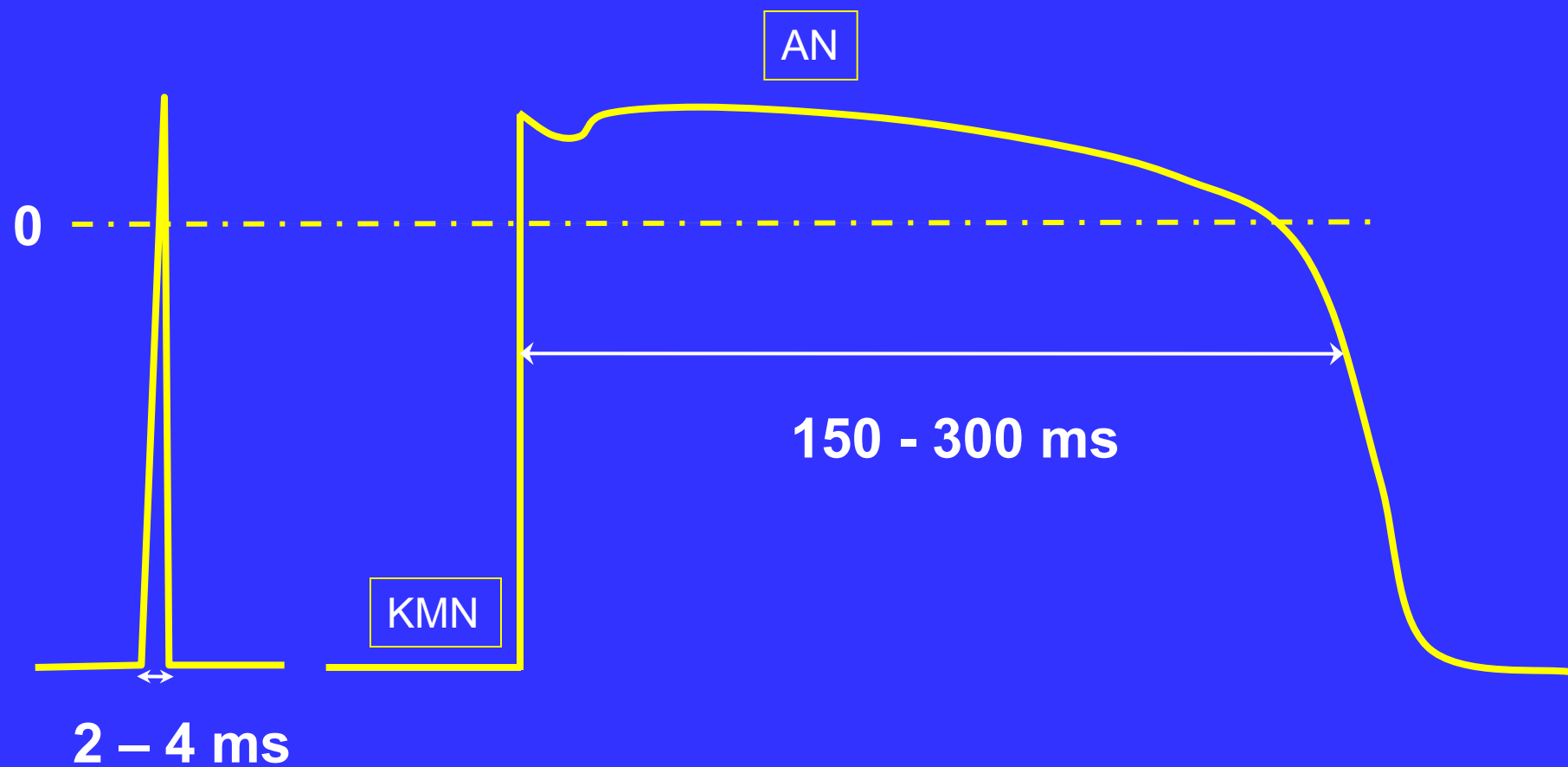
8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

kosterní sval

komorový pracovní myokard

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

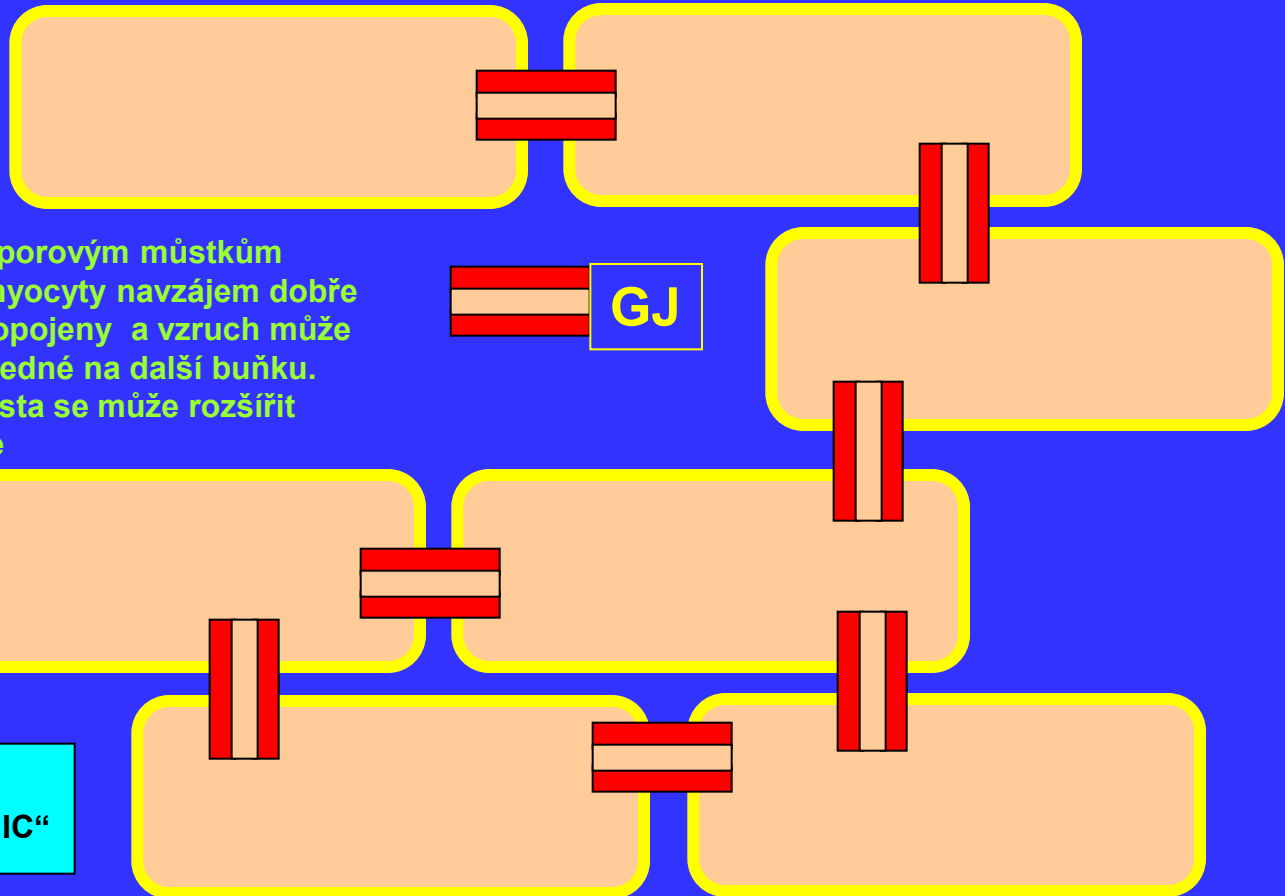
10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

Díky nízkoodporovým můstkům
Jsou kardiomyocyty navzájem dobře
Elektricky propojeny a vzruch může
Přestoupit z jedné na další buňku.
Z jednoho místa se může rozšířit
Na celé srdce

GJ

**Zákon
„VŠE nebo NIC“**

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

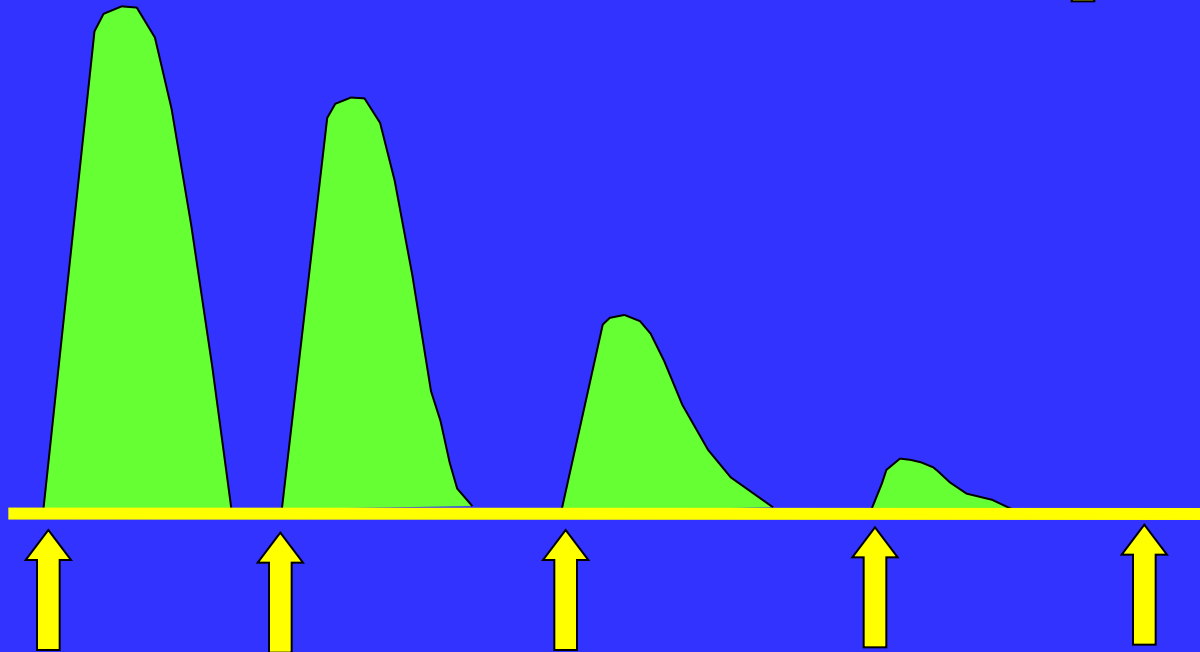
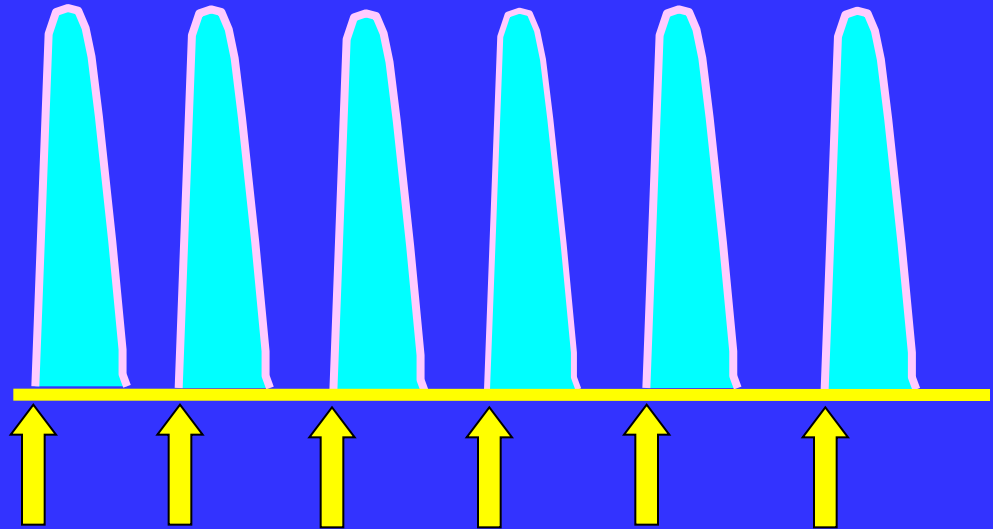
7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

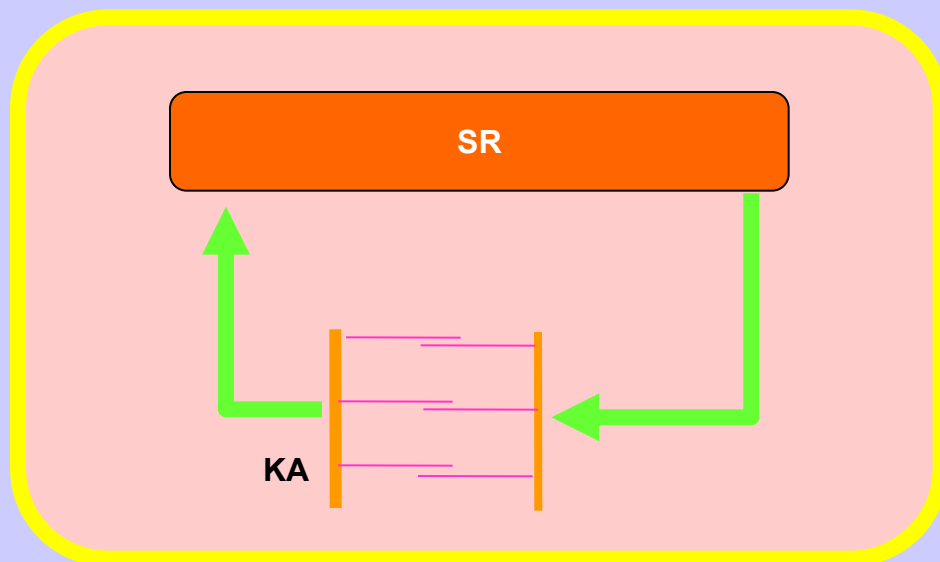
10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

**Kosterní sval
stimulovaný v roztoku
bez Ca^{2+} .
Uzavřený koloběh Ca^{2+}
umožní, že svalová trhnutí
jsou až desítky minut
o stejné síle.**

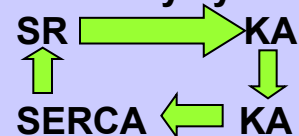

**Myokard v roztoku bez
 Ca^{2+} .
Při pravidelné stimulaci
síla kontrakcí expo-
nenciálně klesá (důkaz
směny vápníku mezi
kardiomyocytem a ECT).**

HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU

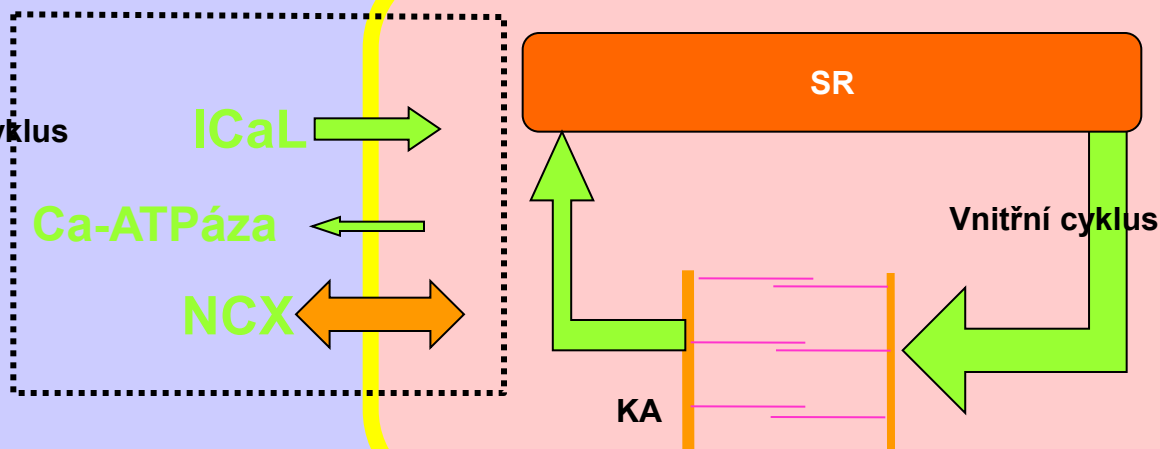
Kosterní sval
Uzavřený cyklus:

Vnitřní cyklus = různě efektivní směna
Vápníku mezi SR a kontraktlním
Aparátem a z KA zpět do SR

Srdeční sval

Zevní cyklus
Zevní cyklus= výměna Ca
mezi kardiomyocytem a
extracelulární tekutinou

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

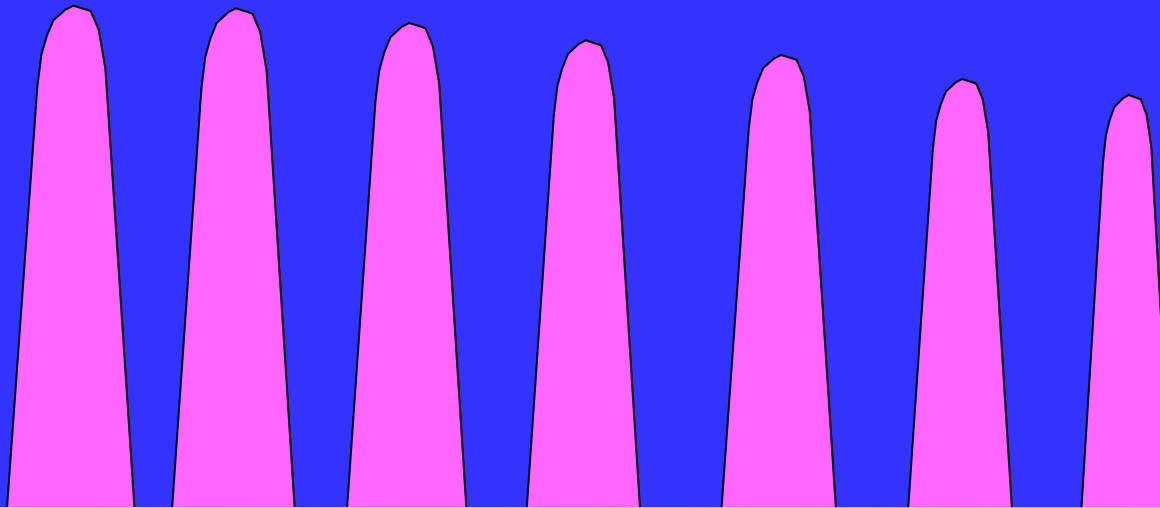
6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

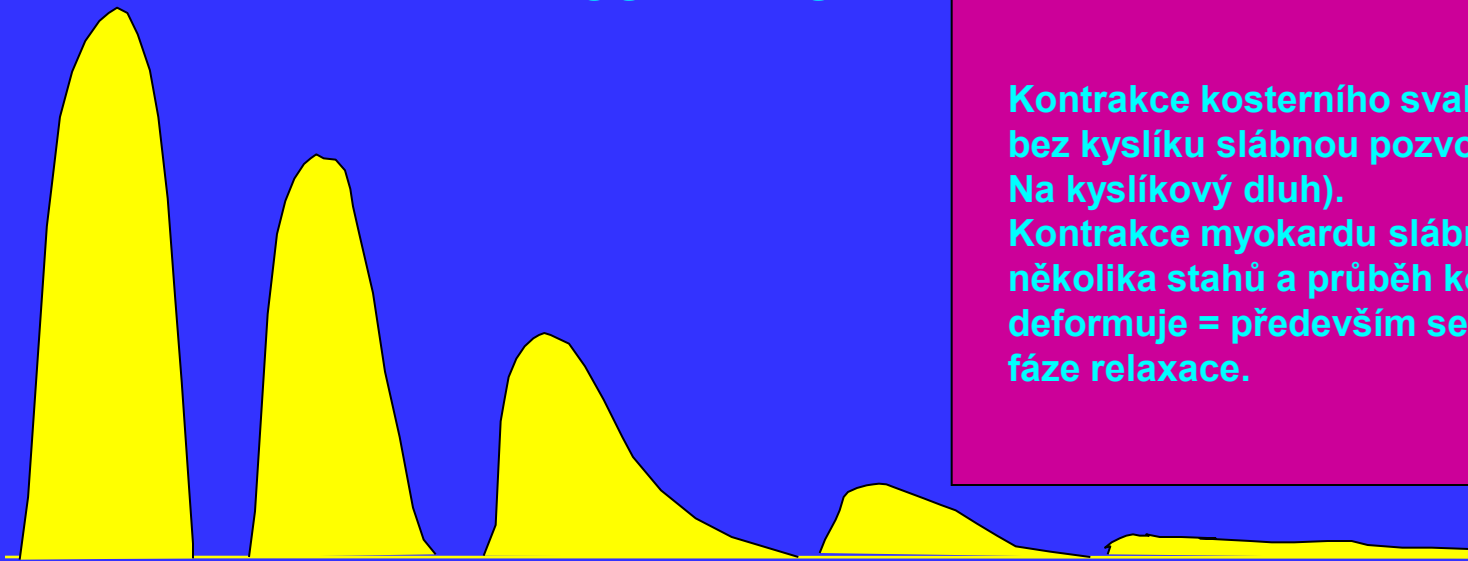
8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

KOSTERNÍ SVÁL

MYOKARD

Kontrakce kosterního svalu v roztoku bez kyslíku slábnou pozvolna (práce Na kyslíkový dluh).
Kontrakce myokardu slábnou během několika stahů a průběh kontrakce se deformuje = především se zpomaluje fáze relaxace.

Rozdíly mezi myokardem a kosterním svalem

1. MORFOLOGICKÉ

2. V MECHANISMU SPUŠTĚNÍ ELEKTRICKÉ AKTIVITY

3. V ELEKTROFYZIOLOGICKÝCH PROJEVECH

4. V ELEKTRICKÝCH VZTAZÍCH SVALOVÝCH BUNĚK

5. V HOSPODAŘENÍ AKTIVÁTOREM STAHU (Ca^{2+})

6. V BEZPROSTŘEDNÍ POTŘEBĚ KYSLÍKU K ČINNOSTI

7. V MECHANISMU VAZBY MEZI EXCITACÍ A KONTRAKCÍ

8. V METABOLISMU

9. V REGULACI A AUTOREGULACI

10. V CHARAKTERU MECHANICKÉ AKTIVITY

Metabolismus myokardu

V klidu : 2/3 mastné kyseliny
1/3 cukerné látky (glukosa, laktát)

Při fyzickém zatížení:
převažují cukerné látky,
zejména laktát,
glukosa
aminokyseliny

Při nadměrné produkci ketolátů (hladovění, diabetes)
převážně acetoacetát

**KLÍČOVOU LÁTKOU SRDEČNÍHO METABOLISMU JE KYSLÍK.
VEŠKERÉ REAKCE PROBÍHAJÍ AEROBNĚ.**

Buňky myokardu:

1) kardiomyocyty

2) Vazivové buňky

3) Kardiocyty

4) Buňky srdečního endotelu
(endokardu)

Buňky srdečního svalu:

Kardiomyocyty : svalové buňky sarkomerického typu

a) pracovní kardiomyocyty = generují sílu srdečního stahu

b) specializované kardiomyocyty

b1) kardiomyocyty způsobilé produkovat
vzruchy, tzv. pacemakerové buňky

b)2 kardiomyocyty sloužící k rozvodu vzruškové
aktivity.

Ve skupině b) je řada přechodů mezi jednotlivými typy
Za normálních okolností jsou právě pacemakerové buňky
v oblasti sino-atriálního uzlu

Vazivové buňky

a) Fibrocyty (skelet srdeční, a chlopenní aparát)

b) Fibroblasty (oblasti nodální tkáně)

c) Cévní stěna

KARDIOCYTY

KARDIOCYTY

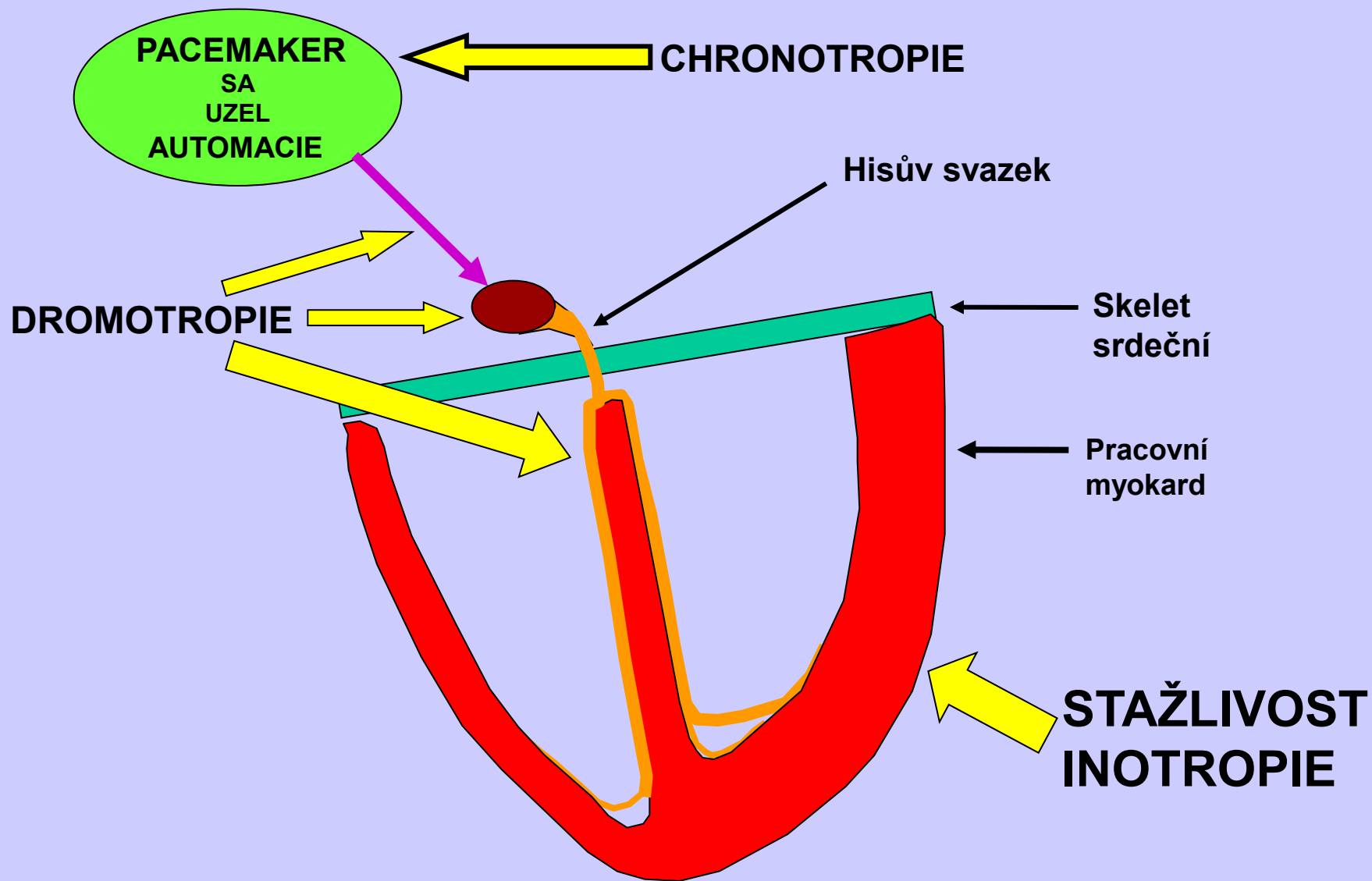
**Převážně v síních
Endokrinně aktivní
(produkují m.j. atriopeptiny)**

Automacie a autonomie

Automacie je schopnost samovolně produkovat vzruchy. Fyziologickým zdrojem vzruchů je sino-atriální uzel. Skutečnost, že zdroj vzruchů je v srdci samém podmiňuje srdeční autonomii.

SRDEČNÍ AUTONOMIE v podstatě znamená, že srdce je svou základní funkcí – střídáním systoly a diastoly – nezávislé na organismu. Nejde o nezávislost absolutní, ale organismus si prostřednictvím regulačních vstupů definuje srdeční výkonnost. Nicméně díky přítomnosti zdroje vzruchů v srdci je srdce výrazně autonomním orgánem

ZÁKLADNÍ VLASTNOSTI SRDCE

REGULACE ČINNOSTI SRDCE

REGULACE NERVOVÁ
AUTONOMNÍ A DALŠÍ

autoregulace

SRDCE PRODUKUJE
RŮZNÉ INFORMAČNÍ
MOLEKULY, KTERÉ
SE PODÍLÍ NA ŘÍZENÍ
SOMATICKÝCH FUNKCÍ
(LEDVINY, TĚLESNÉ
TEKUTINY, ATD.

REGULACE CESTOU
INFORMAČNÍCH
MOLEKUL